STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Imię i nazwisko autora rozprawy: **Anna Skolimowska**

Stopień naukowy oraz imię i nazwisko promotora rozprawy: **dr hab. Mariola Lemonnier, prof. ASzWoj**

Temat rozprawy doktorskiej: **„Instrumentalizacja prawa własności nieruchomości w polskim prawie finansowym."**

Problematyka instrumentalizacji prawa własności nieruchomości w polskim prawie finansowym, stanowi zagadnienie interdyscyplinarne, odwołujące się do konstrukcji oraz instytucji, wynikających z innych gałęzi prawa, w szczególności zaś prawa cywilnego. Nie bez znaczenia dla niniejszej rozprawy pozostają również aspekty wynikające z ogólnych nauk o prawie.

Instrumentalizacja prawa stanowi koncepcję stworzoną na podstawie szczególnej jego cechy, jaką jest instrumentalność, która sprowadza się do wykorzystywania prawa jako narzędzia do osiągania założonych celów przez tego, kto się nim posługuje. Na początku rozważań o instrumentalizacji, jej koncepcja była omawiana w stosunku do jej oddziaływania na społeczeństwo. Wkrótce jednak zauważono, że instrumentalizacja może również oddziaływać na inne procesy, co związane jest z tym, że bezpośrednio prowadzi do realizacji określonych celów. Szczególne miejsce w obecnym systemie prawnym należy przypisać instrumentalizacji w zakresie gałęzi prawa finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem prawa podatkowego. Funkcje podatków; fiskalna, redystrybucyjna oraz stymulacyjna są bezpośrednio powiązane z istotą instrumentalizacji, zapewniając realizację założonych celów i wartości. Instrumentalizacja prawa zajmuje szczególne miejsce w jego systemie. Prawo ze swej natury jest zjawiskiem celowym, dążącym do zapewnienia ładu społeczno-gospodarczego. Tworzenie prawa bezcelowego jest istotnym naruszeniem techniki prawodawczej.

Główny problem badawczy rozprawy stanowi określenie znaczenia instrumentalizacji prawa dla gałęzi prawa finansowego, na przykładzie prawa własności nieruchomości. W szczególności w toku rozprawy podjęto rozważania na temat znaczenia instrumentalizacji dla ustawodawstwa, określenie jej granic w nawiązaniu do wartości prawem chronionych, a także na powiązanie jej z określonymi celami. Jako problemy szczegółowe wymieniono między innymi zależność instrumentalizacji prawa od jego tworzenia, wykładni oraz

stosowania. Istotne zagadnienie stanowi również kwestia strony podmiotowej instrumentalizacji, w szczególności zaś czy może być podejmowana wyłącznie przez prawodawcę, czy również przez adresatów norm.

Rozprawa składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów oraz zakończenia.

Rozdział pierwszy podejmuje rozważania wprowadzające do koncepcji instrumentalizacji w nawiązaniu do nauk dogmatycznych. Znaczną część rozdziału poświęcono koncepcjom instrumentalizacji oraz jej granicom. Pierwszy rozdział obejmuje również problematykę relacji prawa podatkowego do cywilnego, z uwzględnieniem jego autonomii.

Drugi rozdział podejmuje problematykę ogólnej charakterystyki prawa własności nieruchomości. W szczególności w kontekście prawa konstytucyjnego, cywilnego.

Trzeci rozdział dotyczy nieruchomości w systemie prawa finansowego, w szczególności z omówieniem jej znaczenia dla tej gałęzi prawa. W zakresie omawianego rozdziału podjęto również kwestię zabezpieczenia zobowiązań podatkowych na nieruchomościach.

Czwarty rozdział skoncentrowany został na zagadnieniach wynikających z ustawy o gospodarce nieruchomościami. Ustawa ta, mimo że nie należy bezpośrednio do gałęzi prawa finansowego, to jednak stanowi istotny materiał badawczy w zakresie instrumentalizacji prawa własności nieruchomości.

Rozdział piąty oraz szósty obejmują problematykę instrumentalizacji prawa własności nieruchomości w prawie podatkowym. Na potrzeby rozprawy wybrano podatek od nieruchomości, spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych oraz od towarów i usług. Wybór materiału badawczego uzasadniony jest szczególną rolą nieruchomości w konstrukcji prawnej tych podatków.

Realizując przedmiot i cele w pracy wykorzystano przede wszystkim metodę analizy i krytyki piśmiennictwa, dogmatyczno-prawną oraz pomocniczo prawnoporównawczą.